

Sector	: Bedrijfsvoering	Openbaar: ☒
Afdeling	: Financiën	Niet openbaar: ☐
Zaaknummer(s) ingekomen stuk(ken)	: 019357	Kabinet: ☐
Behandelend medewerk(st)er:	Mia Aerds Tel.: (0495) 57 54 16	
Portefeuillehouder(s)	: H.A. Litjens	Nummer B&W-advies: BW-007323

ONDERWERP

Kennismemen van de begrotingsbrief 2015 van Gedeputeerde Staten van Limburg.

ADVIES

Kennismemen van de begrotingsbrief 2015 van Gedeputeerde Staten van Limburg en deze via de TILS-lijst ter kennis brengen van de raad.

TOELICHTING

[Invulinstructie]

Relatie met vorig voorstel:

Niet van toepassing.

Algemeen:

Bij brief van 1 april 2014 sturen Gedeputeerde Staten van Limburg de gebruikelijke begrotingsbrief over aandachtspunten van de begroting 2015 en volgende jaren.

Criteria repressief toezicht

De raad moet zorgen dat de begroting in evenwicht is. Evenwicht wil zeggen dat de structurele lasten in de begroting worden gedekt met structurele baten en dat ramingen volledig en realistisch zijn. Als er een tekort in de begroting is dat ook op het eind van de meerjarenraming voor 2018 nog steeds bestaat, wordt de gemeente onder preventief toezicht geplaatst.

De overige uitgangspunten voor repressief toezicht zijn:

- De jaarrekening 2013 moet in evenwicht zijn. Als de jaarrekening niet in evenwicht is zal het structureel tekort door GS worden betrokken bij de beoordeling van de begroting 2015.
- De vastgestelde jaarrekening 2013 en de vastgestelde begroting 2015 moeten respectievelijk vóór 15 juli 2014 en 15 november 2014 aan GS toegezonden zijn.

Weert, 19 mei 2014	College B & W van 10 juni 2014	S		B	W	W	W	W
					HL	FvE	PS	GG
De directeur,		<i>[Handwritten Signature]</i>	akkoord	<i>[Handwritten Signature]</i>	<i>[Handwritten Signature]</i>	<i>[Handwritten Signature]</i>	<i>[Handwritten Signature]</i>	<i>[Handwritten Signature]</i>
			bespreken					
		Behandeling uiterlijk in college van 10 juni 2014						

In te vullen door het B&W secretariaat:

☐ Akkoord	☐ Niet akkoord
☐ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder	☐ Gewijzigde versie
☐ Anders, nl.:	

Beslissing d.d.:

Nummer: **108**

Akkoord met advies
10 JUNI 2014

De secretaris

Totaal aantal pagina's: 5
Pagina, 1

Geen opschuivend sluitend meerjarenperspectief.

Als de begroting 2015 niet sluitend is, maar wel aannemelijk is dat dit evenwicht in de meerjarenraming (2018) wel tot stand gebracht wordt, zal afhankelijk van de financiële positie, het begrotingsproces 2016 naar de begroting 2016 gevolgd worden. Bij dit proces zal worden gekeken of er geen sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Hiermee wordt bedoeld dat als de begroting van 2016 structureel en reëel niet in evenwicht is, tenminste de jaarschijven 2018 en 2019 van de meerjarenraming 2017-2019 structureel en reëel in evenwicht moeten zijn om opnieuw voor repressief begrotingstoezicht in aanmerking te komen.

Meerjarig repressief toezicht

Op basis van het verdiepingsonderzoek heeft de gemeente Weert voor vier jaar repressief toezicht. Alleen als de gemeente in die periode financieel ernstig uit evenwicht raakt wordt deze meerjarige afspraak ingetrokken. De periode van vier jaar loopt af in 2014. Momenteel is de provincie bezig met het verdiepingsonderzoek voor Weert. Voor 2015 en volgende jaren zullen nieuwe afspraken met de provincie gemaakt moeten worden.

Beoordelingsaspecten 2015-2018Algemene uitkering uit gemeentefonds

Bij de beoordeling of er sprake is van een reëel en structureel sluitende begroting gaat de provincie uit van de mei/junicirculaire 2014 en de daarin opgenomen uitkeringsfactoren en loon- en prijsstijgingen. Deze uitgangspunten zullen in de begroting 2015 van de gemeente Weert verwerkt worden.

Bezuinigingsmaatregelen/taakstellingen

Ten behoeve van de bepaling van de financiële positie worden alle in de begroting opgenomen bezuinigingsmaatregelen op hardheid en haalbaarheid beoordeeld. De maatregelen moeten concreet op programmaniveau zijn ingevuld en met besluitvorming door de gemeenteraad zijn onderbouwd. Bij een negatief oordeel van de provincie over deze maatregelen zullen deze posten op de budgettaire ruimte in mindering worden gebracht. Dit kan ertoe leiden dat er een structureel begrotingstekort ontstaat en tot preventief toezicht leidt.

Taakstelling verbonden partijen

Taakstellingen aan verbonden partijen worden als niet reëel beschouwd, tenzij de verbonden partij of gemeenschappelijke regeling op bestuurlijk niveau heeft besloten hoe deze taakstelling daadwerkelijk wordt ingevuld.

Facultatieve paragraaf "Taakstellingen en reserveringen"

Nu de gemeenten voor grote bezuinigingsoperaties, takendiscussies en financiële onzekerheden zoals decentralisaties van rijkstaken staan en deze processen meerdere jaren bestrijken, geeft de provincie in overweging om een paragraaf "Taakstellingen en reserveringen" op te nemen. Hierin komt dan een integraal beeld van de opgenomen bezuinigingen/taakstellingen in de programma's en eventueel nog openstaande taakstellingen in de meerjarenraming. Ook kunnen in deze paragraaf eventuele reserveringen (inschattingen of al vrij gemaakte begrotingsruimte) voor toekomstige financiële onzekerheden opgenomen worden.

Verliesgevende grondexploitatie en negatieve algemene reserve

Volgens het BBV moeten verliezen bij een grondexploitatie genomen worden op het moment van bekend zijn van de verliezen. Dit kan tot gevolg hebben dat de algemene reserve negatief wordt. Wanneer de algemene reserve negatief wordt, moet de gemeente deze negatieve stand binnen de termijn van de meerjarenbegroting wegwerken. Lukt dit niet dan komt de gemeente onder preventief toezicht. Onder voorwaarden kan in voorkomende gevallen de periode van het saneren verlengd worden met een maximum van tien jaar. Deze uitzondering is echter alleen als de negatieve stand wordt veroorzaakt door het moeten nemen van verliezen bij het grondbedrijf.

Overzicht incidentele baten en lasten

Het overzicht zoals dit in de begroting van de gemeente Weert wordt opgenomen voldoet al aan de voorschriften BBV. Dit geldt ook voor het overzicht geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen van de reserves. Ook deze worden meerjarig in de begroting weergegeven.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Volgens het BBV moet ten aanzien van onderhoud kapitaalgoederen het actueel beleidskader, het kwaliteitsniveau en de vertaling van de financiële gevolgen hiervan in de begroting worden aangegeven.

Als er sprake is van achterstallig onderhoud, moet dit vermeld worden in de paragraaf. De maatregelen die genomen worden om de achterstanden in te halen moeten ook opgenomen worden.

Bezuinigingen op het jaarlijks en groot onderhoud worden door de provincie alleen positief beoordeeld als aannemelijk wordt gemaakt dat de verlaging van het kwaliteitsniveau niet zal leiden tot het ontstaan van achterstallig onderhoud, juridische claims of kapitaalvernietiging. Daarnaast zal actualisatie van het beheerplan op basis van de door de raad vastgestelde verlaging van het kwaliteitsniveau noodzakelijk zijn. De gezamenlijke toezichthouders (provincies) zullen in 2014 een specifiek onderzoek instellen naar de ontwikkeling van de onderhoudsuitgaven en de mate van achterstallig onderhoud.

EMU-saldo

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën maakt dat het sturen op het EMU-saldo ook voor gemeenten essentieel wordt. Dit stelt hoge eisen aan de liquiditeitenplanning. Jaarlijks wordt een (verplichte) EMU-enquête onder gemeenten gehouden. Het CBS rapporteert tweemaal per jaar over de uitkomsten. De berekening van het EMU-saldo is, conform het BBV, in de begroting van Weert opgenomen.

Overige ontwikkelingen

Wijziging toezichtinstrumentarium

Nieuw in de Gemeentewet is de mogelijkheid om het preventief toezicht, dat in beginsel voor het gehele begrotingsjaar van kracht is, in de loop van het jaar te beëindigen. Dit kan als de toezichthouder van mening is, dat het structureel en reëel evenwicht inmiddels is hersteld.

De toezichthouders maken gezamenlijk afspraken over de wijze waarop zij het toezicht invullen. Het vorige gezamenlijke toezichtkader dateerde van begin 2008. Sinds die tijd hebben zich op allerlei terreinen veranderingen en ontwikkelingen voorgedaan, die aanleiding zijn geweest om het toezichtkader te actualiseren. De praktijk van het financieel toezicht zal meer en meer gekenmerkt worden door een risicogerichte aanpak.

Decentralisaties

Als gevolg van de drie decentralisaties binnen het sociale domein komen grote verantwoordelijkheden en budgetten naar de gemeenten over. Deze middelen zullen via een speciaal sociaal deelfonds aan de gemeenten worden uitgekeerd. Gemeenten zijn verplicht deze gelden binnen het sociale domein te besteden. Dit sociaal deelfonds geldt voor drie jaar. Daarna worden de middelen overgeheveld naar het gemeentefonds. De taken zullen moeten worden uitgevoerd met minder middelen. Met de decentralisaties is ook een verandering van aanspraken op voorzieningen beoogd. De provincie adviseert dringend in de komende begroting aandacht te besteden aan de financiële gevolgen van deze ontwikkeling. Nadrukkelijk vraagt de provincie ook aandacht voor de diverse samenwerkingsvormen die mogelijk zijn en adviseert om vóór de start hiervan goede afspraken te maken over de werkwijze, informatievoorziening, verantwoordingswijze en de manier waarop kan worden bijgestuurd door de gemeente. Binnen de gemeente Weert zijn diverse werkgroepen volop aan de slag met dit onderwerp met als doel om bij de begroting 2015 hierover zoveel mogelijk duidelijkheid te bieden.

Schatkistbankieren

Met de invoering van de wet Schatkistbankieren moeten de gemeenten hun overtollige liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën. De impact van deze wetgeving is per gemeente verschillend en de gemeenten moeten voor de meerjarenbegroting bepalen welke financiële gevolgen de wet heeft. In maart 2013 heeft het ministerie van Financiën bekendgemaakt welke rentes worden geschat tot en met 2017, zodat de gemeenten hiermee rekening kunnen houden. De wetswijziging zal verankerd moeten worden in het Treasurystatuut van de gemeente.

Schuldpositie

Een hoge schuldpositie brengt risico's met zich mee. De flexibiliteit van de begroting wordt beperkt en een rentestijging kan de budgettaire positie van de gemeente beïnvloeden. De provincie adviseert het risico van een rentestijging voor de begroting in beeld te brengen.

Paragraaf demografische ontwikkeling

De provincie adviseert om een paragraaf demografische ontwikkeling toe te voegen aan de begroting en jaarrekening. De gemeente Weert komt niet in aanmerking voor extra middelen uit het gemeentefonds via de tijdelijke krimpmaatstaf. Een afzonderlijke paragraaf heeft daardoor geen toegevoegde waarde. Bovendien wordt in de programma's daar waar nodig ingegaan op de demografische ontwikkelingen.

Jaarlijks terugkerende puntenDividenden

De provincie adviseert voor de raming van het dividend Enexis Holding N.V. uit te gaan van een bedrag van € 0,67 per aandeel. Voor de gemeente Weert is dit een bedrag van € 75.073,-.

BNG

De nettowinst van de BNG over 2013 bedraagt € 283 miljoen. Als de voorstellen van de BNG door de aandeelhouders worden overgenomen zal er een dividend van € 1,27 per aandeel in 2014 uitgekeerd worden. De provincie adviseert voor de begroting 2015 e.v. het te ramen dividend BNG op maximaal € 1,27 per aandeel te stellen. Voor Weert is dit een bedrag van € 52.551,-.

Vooroverleg

De provincie verzoekt gemeenten met financiële problemen die bijzondere maatregelen vergen, zo spoedig mogelijk met haar te overleggen.

Informatie in of bij de begroting

GS verzoeken in of bij de begroting 2015 de opbouwtafel van de algemene uitkering 2015-2018 toe te voegen.

Verder de tarieven OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing en de totale economische waarde van de woningen en niet-woningen voor 2015 met peildatum 1 januari 2014. Wanneer uiteindelijk de vastgestelde tarieven afwijken van de eerder vermelde tarieven dan willen GS die na vaststelling ontvangen.

Argumenten:

Niet van toepassing.

Kanttekeningen:

Niet van toepassing.

JURIDISCHE GEVOLGEN (o.a. FATALE TERMIJNEN/HANDHAVING)

Niet van toepassing.

FINANCIËLE EN PERSONELE GEVOLGENBegrotingspost:

Niet van toepassing.

Beschikbaar bedrag:
Niet van toepassing.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Voor wie is dit advies van belang?:

❖ Raadsleden

Nadere specificatie: Het is van belang dat de raadsleden op de hoogte zijn van de aandachtspunten voor het opstellen van de begroting 2015.

Geadviseerd wordt de volgende communicatie-instrumenten te gebruiken:

❖ TILS-lijst

Geadviseerd wordt de volgende participatie-instrumenten te gebruiken:

❖ Niet van toepassing

OVERLEG GEVOERD MET

Intern:

Niet van toepassing

Extern:

Niet van toepassing.

BIJLAGEN

Openbaar:

Niet van toepassing

Niet-openbaar:

Niet van toepassing

provincie limburg

De colleges van Burgemeester en
Wethouders van alle gemeenten in de
provincie Limburg

GEMEENTE WEERT	
INGEKOMEN OP	
07 APR. 2014	
ZAAKNR	019357
AFD./M.	fin/ 007352
RAADSK.	
KOPIE NAAM	

Cluster FIN
Faxnummer (043) 389 71 51
Ons kenmerk 2014/15521
Bijlage(n) 2

Behandeld V.J.C.M. Kruithof
Doorkiesnummer (043) 389 75 48
Uw kenmerk -
Maastricht 1 april 2014

VERZONDEN 04 APR. 2014

Onderwerp
Begrotingsbrief 2015

Geacht college,

Hierbij zenden wij u een exemplaar van het nieuwe gemeenschappelijk financieel toezichtskader 'Kwestie van evenwicht' dat wij vandaag hebben vastgesteld. Verder ontvangt u een afschrift van onze brief van heden aan de raden van alle Limburgse gemeenten met aandachtspunten voor de opstelling van de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

2014/15495

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 (0)43 389 99 99
Fax + 31 (0)43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN-nummer: NL08RABO0132575728
Bereikbaar via: Lijn 1 (richting De Heeg)
BIC-code: RABONL2U

AFSCHRIFT provincie limburg

De raden van alle gemeenten
in de provincie Limburg

Cluster FIN
Faxnummer (043) 389 71 51
Ons kenmerk 2014/15519
Bijlage(n) 1

Behandeld V.J.C.M. Kruithof
Doorkiesnummer (043) 389 75 48
Uw kenmerk -
Maastricht 1 april 2014

VERZONDEN 0 4 APR. 2014

Onderwerp

Aandachtspunten begroting 2015

Geachte raad,

Met deze brief informeren wij u over de aandachtspunten die wij aan het einde van het jaar zullen gebruiken bij de beoordeling van de dan door u vastgestelde en ingezonden begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018.

Bij deze brief is ook het nieuwe gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'Kwestie van evenwicht' gevoegd. Dit is het toezichtkader van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en van de twaalf provincies dat zij begin 2014 hebben vastgesteld. Dit toezichtkader vervangt het vorige uit 2008 stammende kader.

2015

Het komend jaar wordt bijzonder.

Allereerst is 2015 het eerste volledige jaar, waarvoor u als nieuw gekozen raad de prioriteiten gaat bepalen.

Ten tweede is de gemeente vanaf 2015 verantwoordelijk voor beleid en uitvoering van de drie gedecentraliseerde taken op het gebied van jeugd, zorg en participatie.

Ten derde staat u in 2015 voor grote financiële opgaven. De decentralisaties gaan gepaard met grote en in de tijd oplopende budgetkorting. Daarnaast leidt het rijksbeleid ook tot andere bezuinigingen, vooral op het gemeentefonds. En hoewel de economie langzaam herstelt, blijft ook de economische situatie de begroting voor problemen stellen.

Deze en andere zaken komen hierna aan de orde. Onze invalshoek als financieel toezichthouder is daarbij hoe een en ander zich vertaalt in de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018.

2014/15495

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 (0)43 389 99 99
Fax + 31 (0)43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Bereikbaar via:
Lijn 1 (richting De Heeg)

De formele rol van het financieel toezicht

Elk jaar besluiten wij vóór aanvang van het begrotingsjaar of voor uw gemeente repressief of preventief begrotingstoezicht van toepassing is. Dit is gebaseerd op artikel 203 van de Gemeentewet. Repressief toezicht is regel. Dit houdt in, dat u uw begroting direct kunt uitvoeren. Wij hoeven uw begroting en de begrotingswijzigingen niet vooraf goed te keuren.

Preventief toezicht is uitzondering. Dit betekent dat de begroting en begrotingswijzigingen eerst nog door ons moeten worden goedgekeurd voordat u tot uitvoering kunt overgaan.

Algemene toetsingsaspecten

Criteria repressief toezicht in 2015

Uitgangspunt bij onze besluitvorming over de begroting zijn de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), ons Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'Kwestie van evenwicht' en deze begrotingscirculaire. De uitgangspunten om voor het begrotingsjaar 2015 voor het repressieve toezicht in aanmerking te komen zijn:

1. De begroting 2015 dient naar ons oordeel in evenwicht te zijn of als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht in 2018 uiterlijk tot stand zal worden gebracht.
2. De jaarrekening 2013 behoort in evenwicht te zijn; indien de jaarrekening niet in evenwicht is zal het structureel tekort worden betrokken bij ons onderzoek van de begroting 2015.
3. De vastgestelde jaarrekening 2013 en de vastgestelde begroting 2015 dienen tijdig, respectievelijk vóór 15 juli en 15 november 2014, aan ons te zijn toegezonden.

Met het hiervoor genoemde evenwicht wordt 'structureel en reëel evenwicht' bedoeld. Sinds 1995 is het toezichtcriterium "sluitende begroting" geweest. Tot 2014 betekende dat, dat de toezichthouder toetste of de begroting (materieel) in evenwicht was. Vanwege het belang van de horizontale verantwoording en het verticale toezicht is de Gemeentewet gewijzigd. Het bestaande begrip "evenwicht" is nader gepreciseerd in die zin dat het een "structureel en reëel evenwicht" dient te zijn. Met het begrip "structureel evenwicht" wordt nadrukkelijker bedoeld dat in de begroting structurele lasten gedekt dienen te worden door structurele baten. Het reëel evenwicht houdt in dat onderzoek wordt gedaan naar de realiteit van de ramingen. Daarbij dienen de begrotingen/meerjarenramingen uiteraard alle ramingen volledig te bevatten.

Geen opschuivend sluitend meerjarenperspectief

Indien wij hebben geconstateerd dat de begroting voor 2015 structureel en reëel niet in evenwicht is, maar aannemelijk is gemaakt dat dit evenwicht in de meerjarenraming (2018) tot stand wordt gebracht, zal afhankelijk van de financiële positie, het begrotingsproces naar de begroting 2016 worden gevolgd. Bij het begrotingsproces naar de begroting 2016 toe, zal worden gekeken of er geen sprake zal zijn van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Hiermee wordt bedoeld dat indien de begroting van 2016 structureel en reëel niet in evenwicht is, ten minste de jaarschijven 2018 en 2019 van de meerjarenraming 2017-2019 structureel en reëel in evenwicht dienen te zijn om opnieuw voor repressief begrotingstoezicht in aanmerking te komen.

Meerjarig repressief toezicht

Limburg heeft sinds 2005 de manier van toezichthouden gemoderniseerd. Het gaat dan onder meer over het gebruik van meerjarig repressief toezicht. Daarvoor onderzoeken we elke gemeente één keer in de vier jaar grondig met een financieel verdiepingsonderzoek. Als dit onderzoek laat zien dat dit kan, geven we de gemeente vervolgens vier jaar repressief toezicht. We volgen de gemeente in die vier jaar meer op afstand. Alleen als de gemeente in die periode toch financieel ernstig uit evenwicht raakt, kunnen we onze meerjarige uitspraak intrekken.

Tot en met 2010 hebben we deze aanpak met instemming van BZK als pilot uitgevoerd. Vervolgens is BZK gaan werken aan een aanpassing van de toezichtbepalingen in de Gemeentewet en van het gemeenschappelijk toezichtkader. Daarbij was duidelijk dat we onze aanpak konden voortzetten en dat hebben we ook gedaan. Intussen zijn de toezichtbepalingen in de Gemeentewet en het gemeenschappelijk toezichtkader aangepast en is onze aanpak voor alle toezichthouders mogelijk. Wij blijven op deze manier onze toezichttaak uitvoeren.

De gemeenten die op dit moment meerjarig repressief toezicht hebben dat minimaal nog tot en met 2015 loopt, zullen wij bij de begroting 2015 met meer afstand beoordelen. Het gaat er dan om dat wij volgen dat de gemeente in de periode dat het meerjarig toezicht geldt, financieel in evenwicht blijft.

Beoordelingsaspecten 2015-2018

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Bij de beoordeling of er sprake is van een reëel en structureel sluitende (meerjaren)begroting wordt, voor wat betreft de algemene uitkering uit het gemeentefonds, tenminste uitgegaan van de mei/junicirculaire (2014) met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren en de effecten van de herijking van het gemeentefonds.

Bij de bepaling van de accessen voor de jaren 2016 en later houden de beheerders van het gemeentefonds rekening met een mutatie van de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Begroot u de algemene uitkering op basis van lopende prijzen, dan gaan wij ervan uit dat aan de lastenkant van de meerjarenraming rekening wordt gehouden met een percentage minimaal gelijk aan dat waarop de mutatie van het BBP is gebaseerd.

Ramingen loon- en prijscompensatie 2015 en volgende jaren

Hierboven is aangegeven, dat voor wat betreft de algemene uitkering uit het gemeentefonds, tenminste moet worden uitgegaan van de mei/junicirculaire (2014) en de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. Bij de vaststelling van het accres wordt rekening gehouden met de te verwachten loon- en prijsstijgingen in het begrotingsjaar/ meerjarenperspectief.

- Looncompensatie

In het kader van het realistisch ramen verwachten wij dat de gemeenten integraal rekening houden met de budgettaire effecten van de in de mei/junicirculaire genoemde loonstijgingen. Dit kan door verwerking in de ramingen van de personele lasten/organisatiekosten dan wel door middel van het ramen van een stelpost voor zover de eigen eerder vastgestelde uitgangspunten afwijken van die opgenomen in de mei/junicirculaire.

- Prijscompensatie

Voor zover een afwijkend percentage wordt toegepast voor prijsstijgingen/indexering van prijsgevoelige subsidies verwachten wij, dat dit in de programmabegroting wordt beargumenteerd.

Bezuinigingsmaatregelen/taakstellingen

Ten behoeve van de bepaling van de financiële positie worden alle in de begroting opgenomen bezuinigingsmaatregelen op hardheid en haalbaarheid beoordeeld. Hiermee wordt de realiteit van de ramingen bepaald en daarmee ook de realiteit van de gepresenteerde begrotingssaldi.

Voor een positief oordeel is het noodzakelijk dat de raad, als hoogste bestuursorgaan van de gemeente, een uitspraak doet over de invulling. Daarbij dienen de te treffen bezuinigingsmaatregelen concreet op programmaniveau te zijn ingevuld. Verder dient het proces dat bij het concretiseren wordt gevolgd vast te liggen. Ervaringen opgedaan met eerdere bezuinigingsoperaties kunnen in ons oordeel meewegen. Met andere woorden: er dient sprake te zijn van een reëel perspectief, waarbij de financiële gevolgen van maatregelen die tot een herstel van het evenwicht moeten leiden, met besluitvorming door de gemeenteraad zijn onderbouwd.

Bij een negatief oordeel zullen deze posten op de gepresenteerde begrotingssaldi in mindering worden gebracht. Deze correctie kan tot gevolg hebben dat er een structureel begrotingstekort ontstaat dat eventueel tot preventief toezicht leidt.

Bezuinigingstaakstellingen verbonden partijen

Taakstellingen die aan de verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, worden opgelegd, worden als niet reëel beschouwd, tenzij de desbetreffende verbonden partij of gemeenschappelijke regeling op bestuurlijk niveau heeft besloten of en hoe deze opgelegde taakstelling daadwerkelijk wordt ingevuld. Er moet aannemelijk worden gemaakt dat de verbonden partij de opgelegde bezuinigingsmaatregel concreet zal invullen.

Facultatieve paragraaf "Taakstellingen en reserveringen"

In de paragrafen in de begroting worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. Nu bijna alle gemeenten voor grote bezuinigingsoperaties, takendiscussies en financiële onzekerheden zoals de decentralisaties van rijkstaken staan en deze processen meerdere jaren bestrijken, adviseren wij u een paragraaf "Taakstellingen en reserveringen" op te nemen. Dit ter verbetering van het inzicht in uw financiële positie. In deze paragraaf ziet u als kaderstellend en controlerend orgaan in één oogopslag het integraal beeld van de opgenomen bezuinigingen/taakstellingen in de programma's en/of de nog openstaande taakstellingen in de meerjarenraming. Ook kunnen in deze paragraaf eventuele reserveringen (inschattingen of al vrij gemaakte begrotingsruimte) voor toekomstige financiële onzekerheden opgenomen worden.

Verliesgevende grondexploitaties en negatieve algemene reserve

Volgens het BBV (mede gebaseerd op algemene economische beginselen) dienen verliezen bij een grondexploitatie onmiddellijk en voor het gehele bedrag genomen te worden op het moment dat deze bekend zijn. Het activeren van tekorten is niet toegestaan, dus kan dit leiden tot een negatieve algemene reserve. Wanneer de algemene reserve negatief wordt, moet de gemeente deze negatieve stand van de algemene reserve binnen de termijn van de meerjarenraming wegwerken. Lukt dit niet, dan komt de gemeente onder preventief toezicht.

Wanneer de negatieve stand van de algemene reserve is ontstaan door het (moeten) nemen van verliezen grondexploitatie, dan kan de toezichthouder onder voorwaarden de gemeente toestemming geven dit tekort in een langere periode dan 4 jaar te saneren. Ook dan komt de gemeente onder preventief toezicht. Hoe lang de periode van saneren is, is moeilijk te standaardiseren en is vooral afhankelijk van de oorzaak en de omvang van het tekort. Sanering in een periode langer dan 10 jaar is echter niet toegestaan. Over de sanering van een negatieve algemene reserve maakt de gemeente afspraken met de toezichthouder. Zijn er nog voldoende andere reserves beschikbaar, dan kunnen deze bijvoorbeeld worden ingezet om het negatieve saldo van een reserve op te heffen.

Overzicht incidentele baten en lasten

In juni 2013 is het BBV ten aanzien van het overzicht incidentele baten en lasten, onderdeel van de financiële begroting, artikel 19 gewijzigd. Dit overzicht is een belangrijk document voor het verkrijgen van een juist beeld van de structurele sluitendheid van de (meerjaren)begroting en inzicht in de financiële positie van de gemeente. In het overzicht van incidentele baten en lasten dient een aantal extra gegevens te worden opgenomen. De incidentele baten en lasten moeten per programma en meerjarig worden weergegeven. Verder wordt er een overzicht gevraagd van de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Deze gegevens moeten meerjarig worden opgenomen in het overzicht. Wij verzoeken u het overzicht in de begroting 2015 te laten voldoen aan de gewijzigde voorschriften.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Volgens het BBV art. 12, lid 2 moet in de begroting ten aanzien van het onderhoud van tenminste wegen, riolering, groen en gebouwen worden aangegeven:

- het actueel beleidskader;
- het van toepassing zijnde kwaliteitsniveau en
- de vertaling van de financiële consequenties van het door de raad vastgesteld kwaliteitsniveau in de begroting.

Kwaliteitsniveau onderhoud

Bezuinigingen op het jaarlijks en groot onderhoud worden alleen positief beoordeeld, indien aannemelijk wordt gemaakt dat het verlagen van het kwaliteitsniveau van het onderhoud van de kapitaalgoederen niet zal leiden tot achterstallig onderhoud of juridische claims of kapitaalvernietiging. Daarnaast zal actualisatie van het beheerplan op basis van de door de raad vastgestelde verlaging van het kwaliteitsniveau noodzakelijk zijn. Het is altijd relevant om in de paragraaf te vermelden of er van een vastgesteld plan wordt afgeweken.

Achterstallig onderhoud

Wij verzoeken u bij het opstellen van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen de voorschriften van het BBV in acht te nemen. Als sprake is van achterstallig onderhoud, dient dit vermeld te worden in deze paragraaf. Ook dienen de maatregelen, die getroffen worden om de achterstanden in te halen, benoemd te worden. Overigens, ook als er geen achterstallig onderhoud is, is dit informatie die relevant is om in de paragraaf te vermelden.

Voorzieningen

Wij hebben afgelopen jaar geconstateerd dat in een aantal gevallen sprake is van een substantiële vermindering van de omvang van de onderhoudsvoorzieningen voor kapitaalgoederen. Voor zover dit een gevolg is van bijgestelde beheerplannen is dit verklaarbaar en acceptabel. Licht in de paragraaf toe waarom (de toevoegingen aan) de onderhoudsvoorzieningen afnemen.

EMU-saldo

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF) - van kracht sinds 1 januari 2014 - maakt dat het sturen op het EMU-saldo ook voor gemeenten essentieel wordt. Het sturen op het EMU-saldo stelt hoge eisen aan de liquiditeitsplanning. Jaarlijks wordt een (verplichte) EMU-enquête onder gemeenten gehouden. Het CBS rapporteert tweemaal per jaar over de uitkomsten.

De berekening van het EMU-saldo moet, conform het BBV, in de begroting worden opgenomen.

Post onvoorzien

U bent verplicht in uw begroting een reële post onvoorzien op te nemen. Het bedrag voor onvoorzien dient in zijn geheel of per programma te worden geraamd. Zowel in het programmaplan als in de financiële begroting moet informatie gegeven worden over het voor onvoorzien opgenomen bedrag.

Ontwikkelingen

Wijziging toezichtinstrumentarium

Er zijn diverse redenen voor preventief toezicht, zoals termijnoverschrijding, een structureel niet-reëel sluitende begroting, waarvan tevens niet aannemelijk is dat het evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenraming wordt hersteld.

Tot 2014 was het niet in evenwicht zijn van de jaarrekening ook een mogelijkheid om een gemeente onder preventief toezicht te plaatsen. Door de wijziging van de Gemeentewet is dit laatste niet meer mogelijk. Reden hiervoor is dat de toezichthouder in de praktijk de resultaten van de jaarrekening betreft bij de beoordeling van de begroting en zo nodig vragen stelt over de realiteit van de ramingen en de verwerking van de structurele tekorten van de jaarrekening in de begroting. Door de Gemeentewet op dit punt te wijzigen, vermindert de toezicht last (verder).

Nieuw in de Gemeentewet is de mogelijkheid om het preventieve toezicht, dat in beginsel voor het gehele begrotingsjaar van kracht is, in de loop van het jaar te beëindigen. Dit kan als de toezichthouder van mening is, dat het structureel en reëel evenwicht inmiddels is hersteld, bijvoorbeeld doordat er een concreet bezuinigingsplan is opgesteld om dit evenwicht te bereiken met de voorwaarde dat de financiële positie verder goed is.

Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader

Bij wet is geregeld dat Gedeputeerde Staten (GS) in elke provincie toezicht houden op de ontwikkeling van de financiële positie van gemeenten. Voor het financieel toezicht op de provincies is de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) verantwoordelijk. Deze dertien toezichthouders maken gezamenlijk afspraken over de wijze waarop zij het toezicht invullen. Het vorige gezamenlijke toezichtkader dateerde van begin 2008. Sinds die tijd hebben zich op allerlei terreinen veranderingen en ontwikkelingen voorgedaan, die aanleiding zijn geweest om het toezichtkader uit 2008 te actualiseren.

Tussen 2005 en 2010 hebben toezichtpilots plaatsgevonden in Noord-Brabant en Limburg om te bezien of het financieel toezicht op een andere leest geschoeid kan worden. Dit heeft onder meer geleid tot een besluit van de minister van BZK om het wetsontwerp "duurzaam financieel evenwicht" aan te passen. Inmiddels geldt een nieuw criterium, namelijk "structureel en reëel evenwicht". Dit nieuwe criterium is nu ook in de Gemeente- en Provinciewet vastgelegd.

Ook is de toezichtrol in zijn algemeenheid onderwerp van discussie. Minder regels en een scherpere afbakening van verantwoordelijkheden moeten leiden tot een andere invulling van het interbestuurlijke toezicht (IBT). Hoewel het financiële toezicht nadrukkelijk als een specifiek arrangement is aangemerkt, zijn de uitgangspunten van de vernieuwingen binnen het IBT ook van invloed op de uitvoering en vormgeving van het financieel toezicht. De praktijk van het financieel toezicht zal meer en meer gekenmerkt worden door een risicogerichte aanpak.

Dit alles heeft geleid tot het nieuwe Gemeenschappelijke Financieel Toezichtkader 'Kwestie van evenwicht'. Dit kader is voornamelijk algemeen van karakter en geeft de richting van de invulling van het financieel toezicht aan.

De dertien financieel toezichthouders – de minister van BZK en de twaalf colleges van GS - hebben dit nieuwe kader vastgesteld en zullen dit de komende jaren bij de uitvoering van hun toezichttaak gebruiken. Een exemplaar van het kader 'Kwestie van evenwicht' is bijgevoegd.

Decentralisaties

Als gevolg van de drie decentralisaties binnen het sociale domein komen er grote verantwoordelijkheden en budgetten naar de gemeenten over. Deze middelen zullen via een speciaal sociaal deelfonds aan de gemeenten worden uitgekeerd. Gemeenten zijn verplicht deze gelden binnen het sociale domein te besteden. Bij onderbesteding kan een onderzoek naar de prestaties worden ingesteld en in het uiterste geval kan het leiden tot een opschorting van de uitkering uit het sociaal deelfonds. Deze wet geldt in principe voor drie jaar. Daarna worden de middelen overgeheveld naar het gemeentefonds.

Het eerste jaar ontvangen de gemeenten hun historisch aandeel. De daaropvolgende jaren zal worden gewerkt met een objectief verdeelmodel. Naar verwachting zal in de meicirculaire de budgetverdeling bekend worden gemaakt.

U zult de taken uit moeten voeren met minder geld dan waarvoor het Rijk ze op dit moment uitvoert. Met de decentralisaties is ook een verandering van aanspraken op voorzieningen beoogd. Wij adviseren u dringend in de komende begroting aandacht te schenken aan de financiële gevolgen van deze ontwikkelingen.

De decentralisaties worden veelal opgepakt in gezamenlijk verband, bijvoorbeeld in de vorm van gemeenschappelijke regelingen. Bij gemeenschappelijke regelingen is het lastiger om grip te houden op de uitvoering van de taken en verandert de invulling van uw budgetrecht. De gemeente blijft echter wél verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en budgetoverschrijdingen van de gemeenschappelijke regeling kunnen worden doorberekend aan de deelnemende gemeenten. De hoogte van de budgetten die met de decentralisaties gepaard gaan, zorgt ervoor dat de bijbehorende risico's ook groot kunnen zijn. Wij adviseren u dan ook om al vóór de start van deze nieuwe organisaties goede afspraken te maken over de werkwijze, informatievoorziening, verantwoordingswijze en de manier waarop kan worden bijgestuurd door uw gemeente.

Het is van belang de risico's van samenwerking goed te monitoren en beheersen. In de paragraaf verbonden partijen of weerstandsvermogen kan hier op worden ingegaan. Voor de paragraaf verbonden partijen gelden ook wat nieuwe regels vanuit het BBV.

Nieuwe raden

Op 19 maart 2014 zijn in alle Limburgse gemeenten nieuwe raden gekozen. De huidige financiële situatie van de gemeenten zal een belangrijke plaats op de agenda krijgen van de nieuwe raden en colleges. Vaak moeten nieuwe colleges en raden direct aan de slag om nieuwe bezuinigingsmaatregelen te treffen om de begroting 2015 of de meerjarenraming sluitend te krijgen. Tijdige actie is noodzakelijk. Om in 2015 tot een structureel en reëel in evenwicht zijnde begroting te kunnen komen, zal er sprake moeten zijn van daadwerkelijk te effectueren, financieel renderende maatregelen.

Schatkistbankieren

De Eerste Kamer heeft in december 2013 ingestemd met de wet verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden. Deze wet (ingangsdatum 31 december 2013) bepaalt dat decentrale overheden hun overtollige liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën.

De Nederlandse staat hoeft voor zijn financieringsbehoefte minder te lenen op de kapitaalmarkt, wat zich vertaalt in een verlaging van de staatsschuld. Er is geen leenfaciliteit bij het Rijk voor gemeenten. Decentrale overheden mogen wel (tegen een marktconform tarief) hun overtollige liquide middelen uitzetten bij andere decentrale overheden. Decentrale overheden mogen uitsluitend leningen aantrekken, middelen uitzetten en garanties verlenen ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. Tevens is er sprake van een overgangsregeling en een "doelmatigheidsdrempel" (waaronder het schatkistbankieren niet van toepassing is).

De impact per decentrale overheid zal, afhankelijk van het overschot aan liquide middelen, sterk verschillen. Decentrale overheden moeten voor de meerjarenbegroting bepalen welke financiële gevolgen het schatkistbankieren heeft. In maart 2013 heeft het ministerie van Financiën bekendgemaakt welke rentes worden geschat tot en met 2017, zodat de decentrale overheden hiermee rekening kunnen houden.

De wetswijziging zal in de regel verankerd moeten worden in het Treasurystatuut van de gemeenten.

Onderzoek onderhoud kapitaalgoederen

De gezamenlijke toezichhouders hebben in de afgelopen jaren een specifiek onderzoek ingesteld naar de gemeentelijke grondexploitaties. In 2014 wordt het onderzoek gericht op het onderhoud van kapitaalgoederen. Mede op basis van de bezuinigingen die gemeenten doorvoeren, waaronder ook op het onderhoud van kapitaalgoederen, staan de onderhoudsuitgaven onder druk. Het onderzoek zal zich onder meer richten op de ontwikkeling van de onderhoudsuitgaven en de mate van achterstallig onderhoud.

Schuldpositie gemeenten

De aandacht voor de schuldpositie van de gemeenten is de laatste jaren toegenomen. Een hoge schuldpositie brengt risico's mee. De flexibiliteit van de begroting wordt beperkt en een rentestijging kan de budgettaire positie van gemeenten beïnvloeden.

Gelet op de huidige lage rentestand is het goed het risico van een rentestijging voor de begroting in beeld te brengen.

Precariobelasting

Naar aanleiding van de motie Van der Burg (Kamerstukken II, 32 500-VII, nr. 9) is er een nieuw wetsvoorstel gemaakt inzake vrijstelling van de precariobelasting voor netwerken van nutsbedrijven. Hierdoor zullen de netwerken van nutsbedrijven worden vrijgesteld van precariobelasting. Het voorstel introduceert een wettelijke vrijstelling, die ertoe strekt dat geen precariobelasting kan worden geheven ter zake van netwerken die zich bevinden onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde grond van de gemeente, de provincie of het waterschap. Het wetsvoorstel wordt echter vooralsnog niet ingediend bij de Tweede Kamer. In plaats daarvan komt er een onderzoek naar een gedoogconstructie, net zoals de Telecomwet nu bevat.

Wanneer het wetsvoorstel uiteindelijk wel zou worden aangenomen, zal waarschijnlijk een overgangsregeling van 10 jaar starten op het moment dat het wetsvoorstel wordt aangenomen.

Wij verzoeken u deze ontwikkelingen goed te volgen, aangezien het aannemen van het wetsvoorstel van invloed kan zijn op het eigen belastinggebied en hiervoor mogelijk vanaf de datum van inwerkingtreding geen of aflopende inkomsten meer kunnen worden gegenereerd.

Paragraaf demografische ontwikkeling

We hebben eerder gewezen op het belang van de paragraaf demografische ontwikkeling om het beleid en de maatregelen rond dit onderwerp goed in beeld te brengen. Daarbij hebben we ook steeds benadrukt dat de paragraaf van belang is bij de evaluatie van de tijdelijke maatstaf krimp in het gemeentefonds. Deze maatstaf is voor de jaren 2011-2015 aan het gemeentefonds toegevoegd en zal in 2014/2015 worden geëvalueerd. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de informatie in de paragrafen demografische ontwikkeling en dan met name de informatie over financiële gevolgen van de demografische ontwikkeling.

Limburg is één van de drie provincies waar gemeenten in de jaren 2011-2015 middelen via de krimpmaatstaf (hebben) ontvangen. Dat is het geval als de gemeente in de afgelopen zeven jaar meer dan 1% van haar inwonertal heeft verloren.

Gelet op de grote opgaven waar gemeenten bij bevolkingsdaling voor gesteld worden, is het van belang dat de evaluatie de financiële taakstelling zichtbaar maakt. Dat vergroot namelijk de kans dat een maatstaf bevolkingsdaling ook na 2015 in het gemeentefonds wordt opgenomen.

Om gemeenten te helpen bij het presenteren van financiële gegevens over de gevolgen van bevolkingsdaling voor gemeenten is er al eerder een handreiking paragraaf demografische ontwikkeling opgesteld. Deze is te vinden op <http://www.vanmeernaarbeter.nl/bibliotheek/handreiking-paragraaf-demografische-ontwikkeling>. Op de website www.vanmeernaarbeter.nl is overigens veel meer informatie te vinden over de demografische ontwikkeling.

Tot slot

Wij sluiten onze begrotingsbrief 2015 af met een aantal jaarlijks terugkerende punten.

Dividenden Enexis Holding N.V., Attero Holding N.V. en PBE B.V.

De AvA Enexis Holding N.V. moet op 10 april 2014 besluiten over het dividend 2013. Er ligt een voorstel om het dividend 2013 op € 0,80 per aandeel te bepalen. Voor de komende jaren wordt voorgesteld bij het dividend als uitgangspunt te nemen de minimumverwachting van een dividend-uitkering van € 100 miljoen per jaar. Dit komt overeen met € 0,67 per aandeel.

Met betrekking tot Attero Holding N.V. is nu een voorstel in procedure om alle aandelen te verkopen. In dat kader zal er geen dividend 2013 worden uitgekeerd. Bij verkoop zal er ook verder geen dividend meer worden ontvangen.

Voor Publiek Belang Elektriciteitsproductie (PBE) B.V. kunnen geen structurele dividenden worden opgenomen, gezien het gewijzigde karakter van de vennootschap na verkoop van Kerncentrale Borssele. Wij adviseren u hiermee rekening te houden bij de begroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018.

BNG

De nettowinst van de BNG over 2013 bedraagt € 283 miljoen. Daarmee is de nettowinst van de bank € 49 miljoen lager dan over 2012. De BNG stelt de aandeelhouders voor 25% van de nettowinst als dividend uit te keren. Als de aandeelhouders op 24 april 2014 het voorstel overnemen zal € 71 miljoen als dividend worden uitgekeerd. Dit komt neer op een dividend in 2014 van € 1,27 per aandeel.

Gelet op de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de hoogte van de nettowinst 2014. Daarom adviseren wij u in de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 het te ramen dividend BNG op maximaal € 1,27 per aandeel te stellen.

Vooroverleg

Wij verzoeken gemeenten met financiële problemen die bijzondere maatregelen vergen, zo spoedig mogelijk met ons hierover te overleggen. Wij houden er rekening mee dat een dergelijk vooroverleg in de huidige situatie vaker gewenst is.

Informatie in of bij de begroting 2015

Wij verzoeken u in of bij de begroting 2015 de volgende informatie toe te voegen:

- de opbouwtabel van de algemene uitkering 2015-2018;
- de tarieven ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing en de totale economische waarde van de woningen en niet-woningen voor 2015 met peildatum 1 januari 2014. Wanneer uiteindelijk de vastgestelde tarieven afwijken van de eerder vermelde tarieven dan krijgen we die graag na vaststelling toegestuurd.

Digitale aanbieding van de begroting

De begrotingsstukken kunt u digitaal aanbieden aan postbus@prvlimburg.nl. Bij die stukken moeten dan wel een door de voorzitter en de griffier ondertekend vaststellingsbesluit en een door de burgemeester en secretaris ondertekende aanbiedingsbrief zijn opgenomen.

Toezending van een papieren set blijft natuurlijk mogelijk en blijft ook bij digitale toezending welkom als werkexemplaar.

Een afschrift van deze brief hebben wij aan het college van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente gestuurd.

~~Gedeputeerde~~ Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

